

Brüssel, 20.5.2020
COM(2020) 506 final

Soovitus:

NÕUKOGU SOOVITUS,

**milles käsitletakse Eesti 2020. aasta riikliku reformikava ja esitatakse nõukogu
arvamus Eesti 2020. aasta stabiilsusprogrammi kohta**

Soovitus:

NÕUKOGU SOOVITUS,

milles käsitletakse Eesti 2020. aasta riiklikku reformikava ja esitatakse nõukogu arvamus Eesti 2020. aasta stabiilsusprogrammi kohta

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 121 lõiget 2 ja artikli 148 lõiget 4,

võttes arvesse nõukogu 7. juuli 1997. aasta määrust (EÜ) nr 1466/97 eelarveseisundi järelevalve ning majanduspoliitika järelevalve ja kooskõlastamise tõhustamise kohta,¹ eriti selle artikli 5 lõiget 2,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni soovitusi,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi resolutsioone,

võttes arvesse Euroopa Ülemkogu järeldusi,

võttes arvesse tööhõivekomitee arvamust,

võttes arvesse majandus- ja rahanduskomitee arvamust,

võttes arvesse sotsiaalkaitsekomitee arvamust,

võttes arvesse majanduspoliitika komitee arvamust

ning arvestades järgmist:

- (1) 17. detsembril 2019 võttis komisjon vastu iga-aastase kestliku majanduskasvu strateegia, mis tähistas majanduspoliitika koordineerimise Euroopa poolaasta (2020) algust. Selles võeti nõuetekohaselt arvesse Euroopa Parlamendi, nõukogu ja komisjoni poolt 17. novembril 2017 välja kuulutatud Euroopa sotsiaalõiguste sammast. 17. detsembril 2019 võttis komisjon määruse (EL) nr 1176/2011 alusel vastu häiremehhanismi aruande, milles ei nimetatud Eestit ühe liikmesriigina, mille olukorda tuleb põhjalikult analüüsida. Samal kuupäeval võttis komisjon vastu ka soovitusel euroala majanduspoliitikat käsitleva nõukogu soovitusel kohta.
- (2) 26. veebruaril 2020 avaldati 2020. aasta aruanne Eesti kohta². Selles hinnati Eesti edusamme nõukogu poolt 9. juulil 2019 vastu võetud riigipõhiste soovitusel täitmisel,³ varasematel aastatel vastu võetud soovitusel järeelmeetmeid ja Eesti edusamme strateegia „Euroopa 2020“ riiklike eesmärkide suunas liikumisel.
- (3) 11. märtsil 2020 kuulutas Maailma Terviseorganisatsioon ametlikult COVID-19 puhangu ülemaailmseks pandeemiaks. See on tõsine rahvatervisealane hädaolukord, mis mõjutab kodanikke, ühiskonda ja majandust. See seab riiklikud

¹ ELT L 209, 2.8.1997, lk 1.

² SWD(2020) 505 final.

³ ELT C 301, 5.9.2019, lk 117.

tervishoiusüsteemid suure surve alla, tekitab häireid üleilmsetes tarneahelates, põhjustab volatiilsust finantsturgudel ja tarbijanõudluse šokke ning mõjutab negatiivselt paljusid sektoreid. See ohustab inimeste töökohti ja sissetulekut ning ettevõtete äritegevust. See on toonud kaasa suure majandusšoki, millel on juba praegu Euroopa Liidus tõsised tagajärjed. 13. märtsil 2020 võttis komisjon vastu teatise,⁴ milles kutsutakse üles võtma kriisile reageerimiseks koordineeritud majanduslikke meetmeid, kaasates kõik osalised nii riiklikul kui ka liidu tasandil.

- (4) Mitu liikmesriiki on kuulutanud välja eriolukorra või võtnud erakorralisi meetmeid. Kõik erakorralised meetmed peavad olema rangelt proportsionaalsed, vajalikud, ajaliselt piiratud ning kooskõlas Euroopa ja rahvusvaheliste standarditega. Nende üle tuleks teha demokraatlikku järelevalvet ja sõltumatut kohtulikku kontrolli.
- (5) 20. märtsil 2020 võttis komisjon vastu teatise stabiilsuse ja kasvu pakti üldise vabastusklausli aktiveerimise kohta⁵. Määruse (EÜ) nr 1466/97 artikli 5 lõikes 1, artikli 6 lõikes 3, artikli 9 lõikes 1 ja artikli 10 lõikes 3 ning määruse (EÜ) nr 1467/97 artikli 3 lõikes 5 ja artikli 5 lõikes 2 sätestatud klausel hõlbustab eelarvepoliitika koordineerimist tõsise majandussurutise ajal. Komisjon jagas oma teatises nõukoguga seisukohta, et arvestades COVID-19 puhangust tingitud eeldatavat tõsist majandussurutist, võimaldab praegune olukord klausli aktiveerida. 23. märtsil 2020 nõustusid liikmesriikide rahandusministrid komisjoni hinnanguga. Üldise vabastusklausli aktiveerimine võimaldab ajutiselt kõrvale kalduda keskpika perioodi eelarve-eesmärgi saavutamiseks nõutavast kohandamiskavast, tingimusel et see ei ohusta riigi rahanduse jätkusuutlikkust keskpikas perspektiivis. Lisaks võib nõukogu parandusliku osa puhul teha komisjoni soovitusel otsuse võtta vastu muudetud eelarvekurss. Üldine vabastusklausel ei peata stabiilsuse ja kasvu pakti kohaseid menetlusi. See võimaldab liikmesriikidel kalduda kõrvale tavapäraselt kohaldatavatest eelarvenõuetest ning komisjonil ja nõukogul võtta pakti raames vajalikke poliitika koordineerimise meetmeid.
- (6) Jätkuvaid meetmeid on vaja pandeemia leviku piiramiseks ja kontrollimiseks, riiklike tervishoiusüsteemide vastupanuvõime tugevdamiseks, sotsiaal-majanduslike tagajärgede leevendamiseks ettevõtetele ja majapidamistele suunatud toetusmeetmete abil ning piisavate tervishoiu- ja ohutustingimuste tagamiseks töökohal, et taastada majandustegevus. Liit peaks täiel määral kasutama tema käsutuses olevaid mitmesuguseid vahendeid, et toetada liikmesriikide jõupingutusi nendes valdkondades. Samal ajal peaksid liikmesriigid ja liit tegema koostööd, et valmistada ette meetmed, mille toel taastada ühiskonna ja majanduse tavapärase toimimine ning kestlik majanduskasv, lõimides neisse muu hulgas ülemineku rohelisele majandusele ja digitehnoloogiale ning tehes kriisist põhjalikud järeldused.
- (7) COVID-19 kriis on toonud esile paindlikkuse, mida ühtne turg pakub erakorraliste olukordadega kohanemiseks. Kuid selleks, et tagada kiire ja sujuv liikumine taastumisetappi ning kaupade, teenuste ja töötajate vaba liikumine, tuleb ühtse turu tavapärasest toimimist takistavad erakorralised meetmed kaotada, niipea kui need ei ole enam hädavajalikud. Praegune kriis on näidanud, et tervishoiusektoris on vaja kriisiks valmisoleku kavasad, mis hõlmavad eelkõige täiustatud hankestrateegiaid, mitmekesistatud tarneahelaid ja elutähtsa varustuse strateegilisi varusid. Need on laiemate kriisiks valmisoleku kavade väljatöötamise peamised elemendid.

⁴ COM(2020) 112 final.

⁵ COM(2020) 123 final.

- (8) Liidu seadusandja on juba muutnud asjaomaseid õigusraamistikke,⁶ et võimaldada liikmesriikidel mobiliseerida kõik Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide kasutamata vahendid, et nad saaksid leevendada COVID-19 pandeemia erakordset mõju. Need muudatused annavad suurema paindlikkuse ning lihtsustavad ja ühtlustavad menetlusi. Selleks et leevendada survet rahavoogudele, võivad liikmesriigid eelarveaastal 2020–2021 kasutada ka 100 % suurust liidu eelarvest kaasrahastamise määra. Eestit julgustatakse neid võimalusi täielikult ära kasutama, et aidata probleemidest kõige rohkem mõjutatud üksikisikuid ja sektoreid.
- (9) Pandeemia sotsiaal-majanduslikud tagajärjed on erineva spetsialiseerumise tõttu sektorite ja piirkondade lõikes tõenäoliselt erinevad. Sellega kaasneb oht, et riigisisised erinevused Eestis suurenevad. Arvestades ohuga, et liikmesriikidevaheline lähenemisprotsess võib ajutiselt seiskuda, nõuab praegune olukord sihipäraseid poliitikameetmeid.
- (10) Eesti esitas 30. aprillil 2020 oma 2020. aasta riikliku reformikava ja 28. aprillil 2020 oma 2020. aasta stabiilsusprogrammi. Selleks et võtta arvesse kõnealuste dokumentide omavahelisi seoseid, hinnati neid ühel ja samal ajal.
- (11) Eesti suhtes kohaldatakse praegu stabiilsuse ja kasvu pakti ennetuslikku osa. 13. juulil 2018 soovitas nõukogu Eestil tagada, et valitsemissektori esmaste netokulude nominaalne kasvumäär⁷ ei ületaks 2019. aastal 4,1 %, mis vastab aastasele struktuursele kohandusele 0,6 % SKPst. Komisjoni üldhinnang kinnitab, et 2019. aastal kaldutakse keskpika perioodi eelarve-eesmärgi saavutamiseks soovitatud kohandamiskavast märkimisväärselt kõrvale. Võttes arvesse üldise vabastusklausli aktiveerimist, ei ole edasised sammud märkimisväärse kõrvalekalde menetluse raames siiski õigustatud.
- (12) Valitsuse 2020. aasta stabiilsusprogrammi kohaselt nominaalne eelarvepositsioon halveneb: eelarvepuudujääk suureneb 0,3 %-lt SKPst 2019. aastal 10,1 %-le SKPst 2020. aastal. 2021. aastal väheneb eelarvepuudujääk prognooside kohaselt 3,8 %ni SKPst. Valitsemissektori võla suhe SKPsse, mis 2019. aastal vähenes 8,4 %ni, peaks 2020. aasta stabiilsusprogrammi kohaselt suurenema 2020. aastal 21,9 %ni. Makromajanduslikke ja eelarveväljavaateid mõjutab COVID-19 pandeemiast tingitud suur ebakindlus.
- (13) Vastuseks COVID-19 pandeemiale ja osana koordineeritud liidu lähenemisviisist on Eesti võtnud eelarvemeetmeid, et suurendada oma tervishoiusüsteemi suutlikkust, ohjeldada pandeemiat ning anda abi kriisist eriti palju mõjutatud inimestele ja sektoritele. 2020. aasta stabiilsusprogrammi kohaselt oli nende eelarvemeetmete maht

⁶ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30. märtsi 2020. aasta määrus (EL) 2020/460, millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruseid (EL) nr 1301/2013, (EL) nr 1303/2013 ja (EL) nr 508/2014 seoses erimeetmetega investeringute kaasamiseks liikmesriikide tervishoiusüsteemidesse ja muudesse majandussektoritesse, et reageerida COVID-19 puhangule (koroonaviirusele reageerimise investeerimisalgatus) (ELT L 99, 31.3.2020, lk 5) ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. aprilli 2020. aasta määrus (EL) 2020/558, millega muudetakse määrusi (EL) nr 1301/2013 ja (EL) nr 1303/2013 seoses erimeetmetega erandliku paindlikkuse lubamiseks Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide kasutamisel, et reageerida COVID-19 puhangule (ELT L 130, 24.4.2020, lk 1).

⁷ Valitsemissektori esmased netokulud saadakse, kui valitsemissektori kogukuludest arvatakse maha intressikulud, liidu programmidele tehtavad kulutused, mis kaetakse täielikult liidu fondide tuludest, ja kaalutusõigusevälised muudatused töötuskindlustushüvitise kuludes. Valitsemissektori rahastatud kapitali kogumahutus põhivarasse on jaotatud nelja aasta peale. Kaalutusõigusel põhinevad tulumeetmed või õigusaktidekohane tulude suurendamine arvatakse sisse. Ühekordsed tulu- ja kulumeetmed arvatakse välja.

4,3 % SKPst. Meetmed hõlmavad tervishoiuteenuste tugevdamist, hädaabi raskustes olevatele ettevõtetele, ajutisi palgatoetusi ja suuremaid avaliku sektori investeeringuid. Lisaks on Eesti teatavaks teinud meetmed, millel ei ole otsest mõju eelarvele, kuid mis aitavad toetada ettevõtete likviidsust. Nende meetmete hulka kuuluvad laenugarantiid ja laenu ettevõtetele mahus 8,7 % SKPst. Üldiselt on Eesti võetud meetmed kooskõlas suunistega, mis on esitatud komisjoni teatises „Euroopa koordineeritud majanduslikud meetmed COVID-19 puhangule reageerimiseks“. Nende meetmete täielik rakendamine, millele järgneb eelarvepoliitika ümbersuunamine keskpika perioodi usaldusväärse eelarvepositsiooni saavutamisele, kui majandustingimused seda võimaldavad, aitab kaasa riigi rahanduse jätkusuutlikkuse säilitamisele keskpikas perspektiivis.

- (14) Kui poliitikat ei muudeta, on Eesti valitsemissektori eelarvepositsioon komisjoni 2020. aasta kevadprognoosi kohaselt 2020. aastal $-8,3\%$ SKPst ja 2021. aastal $-3,4\%$ SKPst. Valitsemissektori võla suhe SKPsse peaks prognooside kohaselt jääma 2020. ja 2021. aastal alla 60 %, jõudes 2021. aastal 22,6 %ni. Komisjon prognoosib 2020. aastaks stabiilsusprogrammiga võrreldes väiksemat valitsemissektori eelarvepuudujääki; see kajastab makromajanduslike prognooside erinevusi.
- (15) Kuna Eesti kavatses 2020. aastal ületada eelarvepuudujäägi kontrollväärtust (3 % SKPst), esitas komisjon 20. mail 2020 aluslepingu artikli 126 lõike 3 kohaselt koostatud aruande. Kokkuvõttes nähtub analüüsist, et aluslepingus ja määruses (EÜ) nr 1467/1997 määratletud puudujäägikriteerium ei ole täidetud.
- (16) Eesti valitsus kuulutas ajavahemikuks 12. märts 2020 kuni 17. mai 2020 COVID-19 pandeemia tõttu välja eriolukorra. Valitsuse viivitamatu reageerimise eesmärk oli hoida ära viiruse edasine levik ja tagada Eesti majanduse võimalikult normaalne toimimine. Pandeemia leviku peatamiseks kehtestatud piirangutel oli majandusele ränk mõju. Pärast eriolukorra väljakuulutamist on registreeritud töötute arv suurenenud 35 %. Kõige rohkem töötuid on registreeritud sellistes sektorites nagu jaekaubandus ja klienditeenindus, ehitus, toitlustamine, majutus ja ürituste korraldamine. Prognooside kohaselt suureneb töötuse määr 2020. aastal 9,2 %ni ja väheneb 2021. aastal 6,5 %ni. Riigikogu kiitis 15. aprillil 2020 heaks 2020. aasta lisaelarve. Kehtestati uued meetmed, mille eesmärk on säilitada töökohti, hoida ära massilisi koondamisi ja tagada ettevõtete likviidsus. Eelarve sisaldab mitmesuguseid meetmeid, sealhulgas toetust tervishoiusektorile, omavalitsustele, mõnedele investimisprogrammidele ja suunamata likviidsustoetust ettevõtetele (nt garantiiskeemid ja maksude edasilükkamine). Mikroettevõtete ja turismisektori jaoks on kavandatud mõned erimeetmed, sealhulgas mõned sihtotstarbelised meetmed kõige enam kannatanud piirkondade jaoks. Kehtestatud on täiendavad maksumeetmed, nagu diislikütuse, maagaasi ja elektri aktsiiside ajutine alandamine. Meetmepaketiga nähakse ette teise samba pensioniskeemi tehtavate riiklike sissemaksete ajutine peatamine.
- (17) Eesti on võtnud märkimisväärseid meetmeid COVID-19 leviku ja tervisemõju piiramiseks. Sellest hoolimata tõi COVID-19 puhang esile mõned tervishoiusüsteemi struktuurilised puudused, mis on seotud piiratud rahaliste ja inimressurssidega. Süsteemi vastupidavust on kahjustanud tervishoiutöötajate nappus, ebapiisav juurdepääs esmatasandi arstiabile ja elutähtsate meditsiinivahendite ebapiisav kättesaadavus. Eesti seisab silmitsi ka väljakutsega tulla toime eriolukorrast tingitud edasilükatud ja kättesaamatu ravi kuhjumisega. Juba enne puhangut oli rahuldamata vajadus arstiabi järele inimeste endi hinnangul Eestis nii esmatasandi arstiabi kui ka eriarstiabi pika ooteaja tõttu üks suuremaid liidus. Need tegurid ja elustiiliga seotud

riskid aitavad põhjendada elanikkonna kehva terviseseisundit. Tervishoiusüsteemi juurdepääsetavuse ja vastupidavuse parandamine on eeltingimus, et tagada tõhus reageerimine pandeemiate levikule ja lahendada elanikkonna terviseseisundiga seotud probleeme.

- (18) Sotsiaalse turvavõrgu piisavuse parandamine on Eestis olnud pikaajaline väljakutse. Juba enne viimast kriisi olid sotsiaaltoetused Eestis vaesuse määra vähendamisel ELi keskmisest vähem tulemuslikud. Lisaks on lünki töötushüvitiste süsteemi katvuses ebatüüpiliste töövormide ja lühiajalise töö puhul. COVID-19 pandeemia negatiivne mõju tööhõivele ja sissetulekutele koos piisava katvuse puudumisega võib suurendada vaesust, eelkõige töötute leibkondade puhul. Tööhõive säilitamiseks kehtestas Eesti mõjutatud ettevõtetele eritoetusena ajutise lühendatud tööaja korra. See meede kehtib kaks kuud, mis ei pruugi olla piisav kriisi mõju leevendamiseks, kuna raskused võivad kesta kauem ja jõuda mõne majandussektorini hilinemisega. Pandeemia süvendas raskusi taskukohaste ja kättesaadavate sotsiaalteenuste, sealhulgas pikaajalise hoolduse teenuste pakkumisel, eelkõige eakate, puudega inimeste ja madalapalgaliste puhul. Sotsiaal- ja tervishoiuteenuste integreeritud osutamise kavast kinnipidamine aitaks neid probleeme lahendada. Oluline on tagada sotsiaalpartnerite sisuline ja õigeaegne kaasamine väljumis- ja taastamisprotsessi kavandamisse, suurendades samal ajal nende suutlikkust seda teha.
- (19) COVID-19 kriis mõjutas Eesti ettevõtteid paljudes sektorites, kuid kõige rohkem on kannatada saanud väikesed ja keskmise suurusega ettevõtjad. Negatiivne mõju majandustegevusele ei tulenenud mitte üksnes piirangutest, vaid ka väiksemast nõudlusest eksporditurgudel ja häiretest ülemaailmsetes väärtusahelates. Valitsuse võetud likviidsustoetuse meetmed on kavandatud mõju leevendamiseks, kuid nende kiire ja tõhus rakendamine on esmatähtis elujõuliste ettevõtete toetamiseks kõigis mõjutatud sektorites, tagades samal ajal pangandussektori vastupanuvõime. Maksude edasilükkamine ja maksepuhkus võivad samuti aidata parandada väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate rahavooge. Lisaks sõltub majanduse taastumine sellest, kui hästi on investeringud suunatud. Praegune kriis tõi esile, kui võrd olulised on digi- ja uuenduslikud lahendused majandustegevuse jätkumise tagamise seisukohast. Kuigi e-valitsus on hästi toiminud, aitaks väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate edasine digitaliseerimine suurendada nende vastupanuvõimet ja kiirendada majanduse taastumist, tuues keskpikas perspektiivis kaasa tootlikkuse kasvu. Viimastel aastatel on kogu majandust üha enam digitaliseeritud. Siiski on info- ja kommunikatsioonitehnoloogia kasutuselevõtt töötlevas tööstuses seni olnud aeglane. Kuigi 2019. aastal Eesti üldised innovatsioonitulemused paranesid, on teaduspõhine innovatsioonisuutlikkus ja -tegevus ettevõtlussektoris endiselt tagasihoidlik. Teadustegevusel põhinev innovatsioon ja uuenduslike lahenduste kasutuselevõtt ettevõtetes võivad parandada riigi konkurentsivõimet ja hoogustada majanduskasvu. Selleks et aidata ettevõtetel kriisist taastuda, on oluline tagada hea juurdepääs rahastamisele, sealhulgas idufirmade puhul omakapitali kaudu rahastamisele.
- (20) Majanduse taastumise toetamiseks on oluline kiirendada investeerimisküpsede avaliku sektori investeerimisprojektide elluviimist ja edendada erainvesteeringuid, muu hulgas asjakohaste reformide kaudu. Nagu eelkõige kajastatud Eesti riiklikus energia- ja kliimakavas, tugineb riigi kestlik majanduskasv edusammudele CO₂ heite vähendamisel, mis toimub CO₂-mahukuse vähendamise kaudu energia-, transpordi- ja hoonesektoris, põlevkivitööstuse ümberkorraldamisele ja ressursitootlikkuse parandamisele, sealhulgas ringmajanduse ärimudelite rakendamisele. Eesti ressursitootlikkus on üks madalamaid liidus, samas kui energiatarbimise tase on üle

ELi keskmise. Riiklikku energia- ja kliimakava täiendava tervikliku ringmajanduse strateegia kehtestamine võiks aidata minna üle CO₂ heite vähesele majandusele, vähendada põlevkivitööstuse negatiivset keskkonnamõju ja elavdada majandust. Eesti kui hõredalt asustatud äärealariigi puhul on hästi toimiv ja ühendatud transpordisüsteem majandustegevuse ja ekspordi seisukohast esmatähtis. Eesti transporditaristu puhul on probleeme ühenduvuse ja kestlikkusega. Raudteetransport ja ühendveod on endiselt vähe arenenud. Maanteetranspordist tulenev kasvuhoonegaaside heide on viimastel aastatel suurenenud ja taastuvenergia kasutamine transpordisektoris jääb allapoole riiklikke eesmärke. Rail Balticu projekt ja energiaühenduse projektid kuuluvad Eesti peamiste investeerimisprioriteetide hulka, mille eesmärk on parandada riigi energiaalast julgeolekut ja lõimumist ühtse turuga. Selliste investeerimisprojektide edendamine, milles võetakse arvesse keskkonna- ja kliimakaalutlusi, on majanduse kestliku taastamise ja piirkondlike erinevuste vähendamise seisukohast esmatähtis. Õiglase ülemineku fondi vahendite kavandamine ajavahemikuks 2021–2027 võib aidata Eestil lahendada mõned probleemid, mis on seotud üleminekuga kliimanetraalsele majandusele, eelkõige riigiaruande D lisaga hõlmatud territooriumil. See võimaldaks Eestil seda fondi kõige paremini kasutada.

- (21) Eesti pangandussektori seisund on üldiselt kindel, kuid rahapesuga seotud riskid püsivad. Kuigi on võetud meetmeid riskide piiramiseks mitteresidentide hoiuste vähendamise kaudu, ei hõlma riiklik riskihindamine muid tooteid, millega võivad kaasneda riskid, näiteks mitteresidentidest klientidele osutatavaid hoiuteenusid. Riikliku riskihindamise ajakohastamine tagaks riskide asjakohase kindlakstegemise ja võimaldaks rakendada vajalikke maandamismeetmeid. Kuigi nõudeid mittejärgivate pankade ja makseasutuste suhtes on võetud järelevalvemeetmeid, on võimalik järelevalve ja jõustamise tulemuslikkust veelgi suurendada. Eelkõige ei ole veel vastu võetud õigusakte, millega tugevdatakse ennetavat raamistikku, tõhustatakse konfiskeerimist ning suurendatakse halduskaristusi. Rahapesujuhtumite uurimine edeneb aeglaselt. Finantsjärelevalveasutuse suutlikkust ei ole veel piisavalt suurendatud ja riskipõhist lähenemisviisi järelevalvele ei ole veel täielikult rakendatud, eelkõige seoses temaatiliste kohapealsete kontrollidega. Rahapesu andmebüroo ja õiguskaitseasutuste vaheline teabevahetus ei ole piisavalt ennetavat laadi.
- (22) Kuigi praegustes soovitustes keskendutakse pandeemia sotsiaal-majandusliku mõju leevendamisele ja majanduse taastamise hõlbustamisele, hõlmasid nõukogu poolt 9. juulil 2019 vastu võetud 2019. aasta riigipõhised soovitused ka reforme, mis on olulised keskpika perioodi ja pikaajaliste struktuursete probleemide lahendamiseks. Need soovitused on jätkuvalt asjakohased ja nende järgimist jälgitakse järgmise aasta Euroopa poolaasta tsükli jooksul. Sama kehtib ka investeringutega seotud majanduspoliitikat käsitlevate soovitude kohta. Viimati nimetatud soovitusi tuleks arvesse võtta ühtekuuluvuspoliitika rahastamise strateegilisel kavandamisel pärast 2020. aastat, sealhulgas praeguse kriisiga seotud leevendusmeetmete ja väljumisstrateegiatega puhul.
- (23) Euroopa poolaasta on liidus majandus- ja tööhõivepoliitika pideva koordineerimise raamistik, mis võib edendada kestlikku majandust. Liikmesriigid on teinud oma 2020. aasta riiklikes reformikavades kokkuvõtte ÜRO kestliku arengu eesmärkide rakendamisel tehtud edusammudest. Tagades allpool esitatud soovitude täieliku rakendamise, aitab Eesti kaasa kestliku arengu eesmärkide saavutamisele ja ühistele jõupingutustele tagada liidus konkurentsivõimeline kestlikkus.
- (24) Majandus- ja rahaliidu riikide vaheline tihe koordineerimine on väga oluline, et COVID-19 majanduslikust mõjust kiiresti taastuda. Pidades silmas, et Eesti on

liikmesriik, mille rahaühik on euro, ja võttes arvesse eurorühma poliitilisi suuniseid, peaks Eesti tagama, et tema poliitika jääks kooskõlla euroala käsitlevate soovitustega ja oleks kooskõlastatud teiste euroala liikmesriikide poliitikaga.

- (25) Komisjon on Euroopa poolaasta (2020) raames Eesti majanduspoliitikat põhjalikult analüüsinud ja avaldanud selle tulemused 2020. aasta riigiaruandes. Ta on hinnanud ka 2020. aasta stabiilsusprogrammi ja 2020. aasta riiklikku reformikava ning varasematel aastatel Eestile esitatud soovitude järelmeetmeid. Arvesse ei ole võetud mitte üksnes nende asjakohasust Eesti eelarve- ja sotsiaal-majanduspoliitika jätkusuutlikkuse seisukohast, vaid ka vastavust liidu õigusnormidele ja suunistele, pidades silmas vajadust anda riigi tulevastes otsustes liidu tasandi panus ja tugevdada seeläbi liidu üldist majandusjuhtimist.
- (26) Võttes arvesse kõnealust hindamist, on nõukogu 2020. aasta stabiilsusprogrammi läbi vaadanud ja tema arvamus⁸ kajastub eelkõige allpool esitatud soovitusel 1,

SOOVITAB Eestil võtta 2020. ja 2021. aastal järgmisi meetmeid.

1. Kooskõlas üldise vabastusklausliga võtta kõik vajalikud meetmed, et tulemuslikult reageerida pandeemiale, toetada majandust ja tagada selle taastumine. Kui majandustingimused võimaldavad, järgida eelarvepoliitikat, mille eesmärk on saavutada usaldusväärne eelarvepositsioon keskpikas perspektiivis ja tagada võla jätkusuutlikkus, suurendades samal ajal investeringuid. Parandada tervishoiusüsteemi juurdepääsetavust ja vastupidavust, sealhulgas võttes meetmeid tervishoiutöötajate nappuse leevendamiseks, tugevdades esmatasandi arstiabi ja tagades elutähtsate meditsiinitoodetega varustatuse.
2. Suurendada sotsiaalse turvavõrgu piisavust, sealhulgas töötushüvitiste katvuse laiendamise kaudu.
3. Kiirendada investeerimisküpsede avaliku sektori investeerimisprojektide elluviimist ja edendada erainvesteringuid, et toetada majanduse taastumist. Keskenduda investeringute tegemisel üleminekule rohelisele majandusele ja digitehnoloogiale, eelkõige ettevõtete digitaliseerimisele, teadustegevusele ja innovatsioonile, energia puhtale ja tõhusale tootmisele ja kasutamisele, ressursitõhususele ja säästvale transpordile, aidates järk-järgult vähendada majanduse CO₂ heidet. Toetada väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate innovaatsiooni suutlikkust ning tagada piisav juurdepääs rahastamisele.
4. Suurendada jõupingutusi rahapesuvastase raamistiku tulemusliku järelevalve ja jõustamise tagamiseks.

Brüssel,

*Nõukogu nimel
eesistuja*

⁸ Vastavalt nõukogu määruse (EÜ) nr 1466/97 artikli 5 lõikele 2.